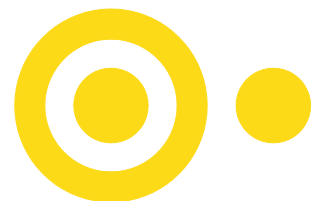

Sex pedagogers syn på barngruppers storlek inom förskolan

Av: Alma Ramovic & Sofia Ylikangas

Handledare: Kim Silow Kallenberg
Examinator: Magnus Rodell
Södertörns högskola | Institutionen för pedagogik
Kandidat/Magisteruppsats 210 hp
Ämne | 7:e terminen 2017

Abstract

Title: Six pedagogue's views on the group sizes in preschool

Authors: Alma Ramovic & Sofia Ylikangas

Supervisor: Janne Kontio

Term: Autumn 2016

In this study we will present six pedagogue's in preschool and their views of the size of child groups. The purpose of this study is to find out how or if the group sizes affects everyday activities in preschool. The study lifts if the pedagogues think that the selected learning objective can be fulfilled in the current group sizes. The social cultural perspective takes its place in this essay as the theoretical framework.

The results of this essay indicates that the pedagogues in our research consider that the groups in preschool are too big, the pedagogues mean that a group size of 12 children in the ages 1-3 and 16 children in ages 4-6 is the most preferable group size.

In the results of this research it will be shown that The Swedish National Agency for Education (TSNAE) recommend the same quantity of children as the pedagogue's desired. This study show that the pedagogue's mean that it's not only the size of the groups that affect the preschool activity, they mean that the competence of the pedagogue's will be important for the development of the group.

For this study we selected four learning objectives from the preschool curriculum, to see if their learning objectives can be reached in current group sizes. The results show that especially the learning objectives that lift documentation is a target that the pedagogues often choose to put aside, and they all together agree that their time with the children is more important than the documentations.

Key words: Group sizes, The Swedish National Agency for Education (TSNAE) guidelines, curriculum

Nyckelord: Gruppstorlek, Skolverket, läroplanen

1. Inledning	4
1.1 Bakgrund.....	4
1.2 Syfte & frågeställningar	5
2. Teorianknytning	6
2.1 Sociokulturella perspektivet	6
2.2 Den närmaste utvecklingszonen	6
2.3 Socialisation	7
2.4 Primära socialisationen.....	7
2.5 Sekundära socialisationen	8
3. Tidigare forskning	9
3.1 Förskola för de allra minsta.....	9
3.2 Stora barngrupper i förskolan relaterat till läroplanen	9
3.3 Swedish preschool teachers' ideas of the ideal preschool group.....	10
3.4 Does group size matter in preschool teacher's work? The skills teachers emphasise for children in preschool groups of different size	11
3.5 Forskningssammanfattning	12
4. Material & metod	13
4.1 Val av metod	13
4.2 Uppdelning av arbetet	14
4.3 Etiska förhållningssätt	15
4.4 Presentation av pedagogerna.....	16
4.5 Problem som uppstod	19
5. Resultatredovisning & analys	21
5.1 Resultat.....	21
5.2 Intervjuszvaren.....	21
5.2.1 Fråga 1. Vad anser du vara en lämplig storlek på en barngrupp?.....	21
5.2.2 Fråga 2. Vad anser du kring den nuvarande storleken på barngruppen? Samt finner du några för/nackdelar med storleken?	21
5.2.3 Fråga 3. Anser du att den pedagogiska verksamheten påverkas samt finner du några praktiska för/nackdelar beroende på gruppens storlek?.....	23
5.2.4 Fråga 4. Anser du att dessa läroplansmål går att uppfylla i er nuvarande storlek på barngruppen? I så fall hur? Eller om inte, varför?	25
5.2.5 Fråga 5. Ser du någon skillnad på barnens interaktion i en stor/mindre barngrupp?	28
5.3 Analys.....	30
5.3.1 Lämplig och önskvärd storlek på barngrupperna	30
5.3.2 Pedagogiska verksamheten.....	31
5.3.3 För- och nackdelar med barngruppernas storlekar	33
5.3.4 Läroplanen	34
5.3.5 Analyssammanfattning	36
6. Avslutning	37
6.1 Vidare forskning.....	38
7. Referenser	40
7.1 Bilagor.....	42
7.1.1 Bilaga 1- Informationsbrev till pedagogerna	42
7.1.2 Bilaga 2- Intervjufrågorna.....	43

1. Inledning

Ämnet kring barngruppernas storlek kommer ofta på tal, inte bara inom skolan och förskolans värld utan även i media. Många gånger har vi båda mött oroliga föräldrar som talar om att antal barn inom grupperna ökar. De har bland annat undrat över om deras barn blir sedda av pedagogerna samt känt viss oro kring säkerheten. Vi har även mött pedagoger som anser att det är stressfullt med många barn, samt att arbetet med läroplanen försvåras med för många barn i gruppen. På Skolverkets hemsida presenteras en undersökning som visar på att många föräldrar känner oro kring barngruppernas storlekar, även då de är nöjda med förskolan i övrigt (Skolverket 2016). På SVT nyheters hemsida kan vi läsa artiklar som lyfter problemet kring de stora barngrupperna, bland annat lyfts politikernas åsikter i en av artiklarna (SVT 2016). På Skolverkets (2016) hemsida finner man kvalitetsfaktorer vi under 5.3.1 kommer att presentera, kvalitetsfaktorerna bör följas för att skapa en så bra sammansättning i gruppen som möjligt. På samma hemsida finner vi även riktlinjer kring hur stora barngrupperna bör vara, dessa riktlinjer följs oftast inte vilket kan leda till olika konsekvenser inom förskolan (Skolverket 2016). Vi har därför valt att i denna studie lyfta frågan om vad pedagoger anser om barngruppernas storlekar. Vi menar att ämnet är väldigt aktuellt och därför bör belysas.

1.1 Bakgrund

I detta avsnitt kommer vi att redogöra för läroplanens syfte samt, nämna hur barngruppernas storlekar kommit att se ut från början av 90-talet och fram till idag.

I boken *Lärarens handbok* förklaras läroplanen för förskolan som en förordning alltså ett verktyg för att förskolan skall nå målen som ställs för den pedagogiska verksamheten (Pramling Samuelsson 2011, s.15 & 22). Läroplanen för förskolan grundades 1998 med en revidering 2006 (Pramling Samuelsson 2011, s.15). Revideringen innebar även att statusen för lärare inom förskolan höjdes samt att förskolan skulle bli en mer pedagogisk miljö (Pramling Samuelsson 2011, s.18). Läroplanen bidrar till att förskolans verksamhet främjar alla människors värden, samt att alla barnen skall få samma grund för att bli en del av samhället (Pramling Samuelsson 2011, s.21).

I boken *Barngruppens storlek i förskolan – konsekvenser för utveckling och kvalitet* (2016), tar Williams, Sheridan samt Pramling Samuelsson upp olika rekommendationer kring barngruppsstorlekar under 90-talet till 2013. Förr var det socialstyrelsen som hade uppdraget att rekommendera gruppernas storlekar inom förskoleverksamheten, deras rekommendation var då högst tio barn i småbarnsgrupperna samt max 15 barn i storbarnsgrupperna (Williams, Sheridan & Pramling Samuelsson 2016, s.52). Efter en tid var det Skolverkets riktmärke som gällde för barngrupperna, vilket innefattade 15 barn per grupp. Dock förändrades detta 2013 av Skolverket, då de hänvisade detta vidare till skollagens krav. De ansåg i sin tur att riktmärkena skulle regleras beroende på barngruppens sammansättning samt barnens behov, där varje specifik kommun själva fick fatta ett beslut kring storleken (Williams, Sheridan & Pramling Samuelsson 2016, s.52–53). Enligt Sheridan och Pramling Samuelsson (2016, s.52–53) har det under perioden 1990 till 2013 skett en stor ökning av antal barn inom förskolan samt barngrupperna, där studier visar att ekonomin blev den största faktorn till ökningen. Dock har även politiska beslut, barnens ålder samt föräldrarnas efterfrågan en viss betydelse för ökningen. Williams, Sheridan och Pramling Samuelsson (2016, s.53) lyfter dock att kompetensen samt utbildningen hos pedagogerna var mindre viktiga under beslutstagandet kring barngruppernas storlekar.

1.2 Syfte & frågeställningar

Syftet med vår studie är att undersöka olika pedagogers syn på dagens barngruppsstorlekar, samt hur pedagogerna tillämpar arbetet med utvalda läroplansmål i deras nuvarande barngrupp. För att ta reda på detta har vi valt att utgå från följande frågeställningar:

- Vad anser pedagogerna vara en lämplig storlek på en barngrupp?
- Hur anser pedagogerna att den pedagogiska verksamheten påverkas av barngruppernas storlekar?
- Vad anser pedagogerna att det finns för fördelar/nackdelar med barngruppernas storlek?
- I vilken utsträckning anser pedagogerna att läroplanen är anpassad efter de olika barngrupperna?

2. Teorianknytning

Vi har valt att göra en studie med ansats utifrån en sociokulturell teori då det ger oss verktyg till att analysera våra intervjuer utifrån forskningsfrågorna. Det sociokulturella perspektivet anser vi passar vår studie då förskolan är en mötesplats där interaktion mellan barn – barn samt mellan barn – vuxna sker dagligen. Då interaktionen sker dagligen mellan både barn samt vuxna, anser vi att det skulle bli intressant samt viktigt att ta reda på om barngruppers storlek påverkar interaktionen på något vis.

2.1 Sociokulturella perspektivet

Det sociokulturella perspektivet grundades av forskaren, pedagogen och visionären Lev Semenovic Vygotskij 1896–1934. Perspektivet utgår ifrån att vi lär i interaktion med andra. Ett viktigt tema som tas upp i Vygotskijs tankeställningar samt teorier är den sociala interaktionen och kulturen för människans intellektuella, emotionella samt den övriga utvecklingen (Forssell 2011, s.153–157). Det viktigaste skälet för barns utveckling är enligt Vygotskij den sociala interaktionen, och menar att utveckling samt lärande från barnets första levnadsdag kopplas till varandra (Williams 2012, s.40). Williams tar i sin bok *När barn lär av varandra – samlärande i praktiken* upp att de barn som handleds av en kamrat eller en vuxen med större kompetens inom området, får det bästa möjligheterna för lärande. Detta ses som det centrala inom det sociokulturella perspektivet. Williams lyfter här även att när barnen tillsammans med en annan person får diskutera samt reflektera sker själva lärandet (Williams 2012, s.43).

2.2 Den närmaste utvecklingszonen

Den närmaste utvecklingszonen är ett centralt begrepp inom sociokulturella perspektivet, som även kan benämnas som den proximala utvecklingszonen. Enligt Sandra Smith (2010) är den närmaste utvecklingszonen ett av Vygotskijs mest betydelsefulla bidrag till pedagogiken (Smith 2010, s.116–117). Roger Säljö definierar i sin bok *Lärande i praktiken – ett sociokulturellt perspektiv* att begreppet utgår ifrån att lärande sker i samspel med en mer kompetent vuxen eller kamrat. Den proximala utvecklingszonen definierar vad barnet klarar av utan stöd av en vuxen eller kamrat, men även vad barnet klarar av med hjälp av stötning

från en mer kompetent person inom ämnet (Säljö 2000, s.119–127). Ett exempel på detta skulle kunna vara att om ett barn inte vet hur ett spel skall spelas så kan det barnet sitta på sidan av och observera hur de andra barnen med mer erfarenhet gör, för att sedan kunna pröva själv med stöttning från ett av barnen med mer erfarenhet. Barnet hade kunnat lista ut hur det fungerar på egen hand, men med hjälp av en annan mer kompetent person underlättar samt påskyndar det inläringen.

2.3 Socialisation

Säljö (2000) menar att genom socialisation sker inläring av olika normer och färdigheter som leder till att individen formas till en personlighet. Inläringen sker i samband med andra individer, för att bli en fungerande länk i samhället. Socialisationsprocessen är en viktig del under barnens tidigare år, men fortsätter under hela livet att förändra individen.

Socialisationen innefattar tre delar, den primära-, sekundära- samt tertiära socialisationen. Vi har dock enbart valt att fokusera på den primära- samt sekundära socialisationen i vår studie. (Säljö 2000)

2.4 Primära socialisationen

Säljö (2000) tar i sin bok upp att den primära socialisationen skapas samt utvecklas under barnets första år, främst genom familjemedlemmarna. Under den primära socialisationen lär sig barnet bland annat språket, reglerna för det sociala samspelet, hänsynstagande samt normer och värden. Till exempel kan barnet lära sig att det är tillåtet att skratta vid matbordet då barnet sett sin familj göra detta, vilket i sin tur leder till att barnet sedan i andra grupper vet att det är ett tillåtet beteende. Då de nära anhöriga till barnet känner hen väl samt vet barnets historia, kan de bland annat med hjälp av tidigare riskfyllda situationer påminna barnet om vad hen varit med om, detta sätter igång en reflektion inom barnet. Ett exempel kan vara att barnet tidigare ramlat på grund av att hen klättrat i soffan. Om upprepad situation sker, kan den anhörige påminna barnet om att hen sist ramlat. Detta kan i sin tur kan leda till att barnet skapar tolkningar, som hen sedan kan använda i oförberedda farliga situationer. För att barnet skall fungera i samhället, blir dessa tidiga lärdomar nödvändiga. (Säljö 2000, s.40–41).

2.5 Sekundära socialisationen

Säljö (2000) menar att den sekundära socialisationen sker i skola samt förskola, det blir här viktigt att pedagogerna lär barnen normer samt värden för att de skall bli fungerande individer i samhället. Till skillnad från den primära socialisationen där barnen lär sig genom imitation av en nära anhörig, lär här barnet istället genom en mindre personlig pedagogik. Till exempel genom att barnet deltar i olika aktiviteter i förskolan lär de av varandra samt av andra vuxna, vilket gör att deras erfarenheter vidgas. Att fungera i grupp är något som barnen lär sig under den sekundära socialisationen, detta sker i bland annat inom förskola, fritidsaktiviteter så som exempelvis fotboll, basket eller andra gruppaktiviteter. (Säljö 2000, s.40–41)

Vi kommer att under vår analys av resultatet för denna studie att använda oss av främst den sekundära socialisationen samt den närmaste utvecklingszonen. Detta för att visa hur viktigt det är med den vuxnes roll och kamratsamverkan, samt försöka ta reda på ifall barngrupperna påverkas utifrån dessa teorier.

3. Tidigare forskning

Den tidigare forskningen inom vårt valda ämne visade sig vara gles, då den främst tog upp barngrupper inom skolverksamheten. Detta understryker några av de främsta forskarna inom området Sonja Sheridan och Pia Williams i en intervju på Skolverkets hemsida, de menar att forskningen kring barngruppsstorlekar är väldigt begränsat, både i Sverige samt internationellt (Skolverket 2016). I följande text kommer vi att presentera den forskningen vi kommit över, samt som är relevant för vårt ämne. Större delen av forskningen står forskarna Williams, Sheridan samt Pramling Samuelsson för, men de har tillsammans med andra forskare kommit fram till en del olika saker.

3.1 Förskola för de allra minsta

Författarna Magnus Kihlbom psykoanalytiker, barnpsykiater Birgitta Lidholm fil.dr. i pedagogik och legitimerade psykologen Gunilla Niss som baserar boken *Förskola för de allra minsta-på gott och ont* utifrån egen forskning samt olika studier, tar de upp vikten av förskolans kvalitet för de yngsta barnens utveckling. Sedan början av 90-talet har barngrupperna i förskolan ökat, de flesta barngrupperna inkluderar 18 till 20 barn på tre pedagoger som har olika kompetens. I kapitel fyra presenterar Kihlbom sin sammanfattning där han kommit fram till att alltför stora barngrupper samt brister i personaltätheten kan bidra till dålig hälsa både bland barn samt pedagoger. Det har även visat sig bidra till stora skador på den pedagogiska verksamheten (Kihlbom 2009, s.39). I kapitel 13 tar Kihlbom upp att det är de vuxna i barnens omgivning som lägger den grundläggande tryggheten till barnen, för att skapa denna trygghet är det viktigt att de vuxna tillgodoser de grundläggande behoven hos barnen. Kihlbom menar även att för mycket personalbyten och omgrupperingar i barngruppen kan leda till stress/trauma hos barnen. (Kihlbom 2009, s.117)

3.2 Stora barngrupper i förskolan relaterat till läroplanen

Ingrid Pramling Samuelsson, Pia Williams & Sheridan Sonja är tre professorer på Göteborgs universitet inom institutionen för pedagogik. Syftet med deras forskning *Stora barngrupper i förskolan relaterat till läroplanens intentioner* var att problematisera förskollärares uttryck

kring möjligheter och hinder att arbeta med läroplanens intentioner, i relation till barngruppens storlek. Resultaten i studien visar på att storlek på barngruppen har en stor betydelse för vilka målområden och arbetssätt som förskolläraren väljer att fokusera på i förskolan. Författarna lyfter upp från sin studie hur viktig organisation och struktur bland personalen visar sig vara, en viktig del har blivit att dela in barnen i mindre grupper för att lättare kunna arbeta efter läroplanens målområden. I studien tar förskollärarna upp olika hinder som gör det svårt att organisera grupperna. Ett av dessa hinder visar sig i studien vara de grupper där barn i behov av särskilt stöd är delaktiga då de enligt förskollärarna behöver större uppmärksamhet och omsorg. (Pramling Samuelsson, Williams & Sheridan 2015)

Boken *Barngruppens storlek i förskolan – konsekvenser för utveckling och kvalitet* (2016) som är skriven av forskarna vid Göteborgs Universitetet inom institutionen för pedagogik Pia Williams, Sonja Sheridan samt Ingrid Pramling Samuelsson, baseras på forskningsprojektet *Barns möjligheter att lära och utvecklas beroende på gruppstorleken i förskolan*. Detta forskningsprojekt har en liknande grund som forskningen vi innan presenterat, dock är syftet med detta projekt att fördjupa sig inom gruppstorlekens betydelse för barns möjligheter att lära och utvecklas inom målområdena i förskolans läroplan. Studiens resultat visar på att innesamt utemiljön, antal barn per vuxen, sammansättningen i barngruppen samt pedagogernas kompetens är några viktiga beståndsdelar till hur stor en barngrupp bör vara. Studien visar att i och med den bristande kompetensen inom läroplansmålen bidrar det till att förskollärarnas arbete med det enskilda barnet försvåras, detta på grund av ökandet av antal barn i barngrupperna. Den bristande kunskapen inom bland annat dokumentationen har även visat sig bidra till en stressande faktor hos pedagogerna i och med att barngrupperna ökar. Ytterligare resultat av studien visar att gruppindelningen påverkar verksamhetens arbete, då en stor barngrupp bidrar till att antal barn inom gruppindelningarna vid olika aktiviteter ökar samt försvårar arbetet med läroplanen. Miljön har även en bidragande faktor till arbetet då brist på bland annat rum påverkar verksamheten negativt. (Williams, Sheridan & Pramling Samuelsson, 2016)

3.3 Swedish preschool teachers' ideas of the ideal preschool group

Artikeln *Swedish preschool teachers' ideas of the ideal preschool group* skriven av professorerna vid Göteborgs universitet inom institutionen för pedagogik Pramling Samuelsson,

Williams, Sheridan samt universitetslektorn vid Göteborgs universitet Annette Hellman. Artikeln baseras på projektet *The impact of groups size on childrens affordances in preschool*, där syftet med projektet är att beskriva och analysera förskollärarnas syn på vad den ideala barngruppsstorleken är. Resultatet i projektet visar på att förskollärarna definierar en välfungerande grupp genom att ha balans mellan kön, ålder samt etnicitet inom grupp sammansättningen. Samt att förskollärarna betonar att de önskar färre barn än det är idag. De nämner även vikten av pedagogernas kompetens samt förskolans miljö. För att pedagogerna ska kunna uppnå läroplansmålen bör grupp sammansättningen planeras på ett sätt där barnen är relativt självgående, samt att gruppen är så jämlik som möjligt när det kommer till kön, ålder samt etnisk bakgrund. Studien lyfter att åldershomogena grupper kan vara bra då det är lättare att planera en utveckling för barn i samma åldrar. Enligt läroplanen skall pedagogerna se till att följa samt se alla barnens utveckling, vilket i studien lyfts som en problematik då förskollärarna anser att tiden inte räcker till då barngrupperna anses för stora. Förskollärarna anser att en mindre barngrupp skulle bidra till att de bland annat skulle få mer tid till barnen, men även att barnen får synas mer i en mindre grupp. I studien lyfts det även om barnen delas in i mindre grupper under den pedagogiska verksamheten handlar det bara om några få timmar. Resterande tid på förskolan tillbringar barnen tillsammans i den stora barngruppen, vilket resulterar i att barnen spenderar mer tid i en stor grupp än en liten. Studien lyfter även att miljön på förskolan spelar stor roll, då det kan bli svårt att dela in barnen i mindre grupper om lokaler inte räcker till på förskolan. (Pramling Samuelsson, Williams, Sheridan & Hellman 2015)

3.4 Does group size matter in preschool teacher's work? The skills teachers emphasise for children in preschool groups of different size

Pia Williams, Sonja Sheridan och Ingrid Pramling Samuelsson professorer vid Göteborgs Universitet inom institutionen för pedagogik samt Heidi Harju-Luukkainen pedagogie doktor vid Göteborgs Universitet, Jyväskylä Universitet och Helsingfors Universitet har tillsammans skrivit artikeln "Does group size matter in preschool teacher's work? The skills teachers emphasise for children in preschool groups of different size". Syftet med artikeln är att analysera och diskutera hur förskollärare arbetar med olika gruppstorlekar utifrån förskolebarnens utveckling samt lärande i relation till förmågor och färdigheter. Forskarna har

analyserat förskollärarnas svar utifrån 18 frågor, de svarande delades in i tre kategorier beroende på storleken på gruppen de arbetar med. Resultaten i artikeln visar att oavsett storlek på barngruppen så betonar förskollärarna färdigheter som är kopplade till barns sociala utveckling. Förskollärarnas svar visar på att de som arbetar med mindre barngrupper har en viss tendens att lägga sitt fokus kring kommunikation. Till skillnad från de som arbetar med små barngrupper fokuserar de som arbetar med de stora barngrupperna mer på kreativiteten. Studien har bidragit till ett resultat som visar att de flesta förskollärarna lägger större fokus på de sociala färdigheterna hos barnen, då de anses vara grundläggande för barnens lärande. I och med detta varierar förskollärarnas sätt att praktisera samt förstå läroplanen för förskolan. (Pramling Samuelsson, Williams, Sheridan & Harju-Luukkainen 2015)

3.5 Forskningssammanfattning

Forskningen som vi valt till denna studie kommer fram till att

- Pedagogerna som ingått i forskningen önskar mindre grupper
- Stora barngrupper påverkar arbetet med läroplanen
- Stora barngrupper kan bidra till hälsorisker hos vuxna och barn, samt skada verksamheten
- Planering, kompetens samt struktur blir viktiga faktorer i arbetet med stora barngrupper
- Bristande kompetens bidrar till stressig miljö

Forskningen som vi funnit, liknar varandra till viss del då det främst är samma forskare som bedrivit forskning kring barngrupper i Sverige. Vårt bidrag till forskningen kommer att bli några specifika pedagogers syn på barngruppernas storlekar samt deras syn på läroplanen utifrån respektive barngruppsstorlek. Studien kommer bidra med liknande resultat som tidigare forskning redan lyft, men förhoppningsvis kommer studien att bli till hjälp för vidare forskning inom ämnet. Vi kompletterar tidigare forskning genom att bland annat visa på att ytterligare sex pedagoger har samma synsätt som forskningen lyfter. Eftersom det är pedagogerna som arbetar med barnen varje dag, anser vi att det är viktigt att lyfta upp deras åsikter.

4. Material & metod

Vi har valt att besvara våra forskningsfrågor genom att intervjua sex olika pedagoger från tre olika förskolor inom Stockholmsområdet. Med tanke på tidsramen vi haft för denna uppsats valde vi att utgå delvis från bekvämlighetsurvalet, då vi kontaktade förskolor som vi bland annat gjort vår verksamhetsförlagda utbildning på, arbetat eller har vänner som arbetar på (Stukát 2005, s.62). Vi valde att intervjua tre förskollärare samt tre barnskötare, då vi i syftet inte valt någon specifik utbildning på pedagogerna ansåg vi att det kändes lämpligt att blanda barnskötare samt förskollärare. Vilket resulterade i att vi valde tre av varje för att vi ville ha lika många förskollärare som barnskötare då de alla tillsammans representerar förskolans värld, samt att ingen skall känna sig mindre viktig.

4.1 Val av metod

Innan vi kom fram till vår befintliga metod funderade vi kring vad som passar bäst till just vår undersökning, samt vilken tidsram vi har till vårt förfogande. Om mer tid funnits hade vi velat komplettera intervjuerna i vår studie med att observera förskoleverksamheten, genom att se ifall informanternas svar stämmer överens med pågående verksamhet. Samt att få en inblick i vad pedagogerna talar om. Dock valde vi till denna studie bort observationsmetoden då vi ansåg att tiden inte skulle räcka till. Till vår studie tänkte vi till en början använda oss av en strukturerad intervjumetod som innebär att alla intervjuer ser ut på samma sätt samt utesluter bland annat följdfrågor (Stukát 2005, s.38). Under intervjuernas gång visade det sig dock att vi i vissa fall behövde komplettera med följdfrågor samt utveckla enstaka frågor för informanterna. Detta för att förtydliga hur vi menade, samt för att kunna få ett rikare svar.

Efter första intervjun satte vi oss för att sammanställa svaren och insåg då att det istället blev en ostrukturerad intervju, då vi behövde ställa följdfrågor till informanten (Stukát 2005, s.39). Vi har även valt att använda oss av det som kallas för semistrukturerade intervjuer då vi endast valt att intervjua utifrån en mall men även inbjuder till öppna svar, alltså ser frågorna likadana ut men att svaren skiljer sig åt från varje informant. Vi är i denna studie ute efter de specifika pedagogernas synsätt och därför passar denna metod bättre än den kvantitativa metoden, som går ut på att ta reda på statistik mer än personliga åsikter. Med en kvalitativ

intervjumetod innebär det att frågorna som ställs till informanterna skall vara öppna, det vill säga inga färdiga svar eller ja eller nej frågor (Trost 1997). Att genomföra en intervju genom att åka ut till förskolan blir mer personligt samt att man får ett helhetsintryck som vi annars inte hade fått ifall vi skickat ut enkät med samma frågor. Frågor som uppstår från informanterna kan även lättare besvaras genom att vara närvarande. Vi spelade in samt kompletterade med anteckningar för att få ut så mycket som möjligt av intervjun. Vi valde att spela in intervjuerna då vi som Trost (1997) även lyfter i sin bok ville vara närvarande både fysiskt men även psykiskt under intervjuerna, vilket vi inte anser att vi hade kunnat om vi behövt skriva ned varje svar på frågorna. Inspelningen underlättar även att sammanställa intervjun då vi kan lyssna på den om och om igen. Det blir även lättare att hålla sig mer noggrann till vad som sades under själva intervjun (Trost 1997, s.50–52). Före intervjuerna kontaktade vi pedagogerna för att ta reda på ifall de skulle vara intresserade av att ställa upp i vår intervju, när vi sedan fått ett godkännande skickade vi ut ett informationsbrev, se (Bilaga 1) med ytterligare information kring vår studie samt de etiska förhållningssätten som vi förhåller oss till under studiens gång.

4.2 Uppdelning av arbetet

Under studiens gång har vi till stor del valt att utföra studiens arbete tillsammans, vi har enbart delat upp enstaka moment så som exempelvis litteratur som skulle läsas, kontakt med förskolor samt sökning av tidigare forskning. Vi valde först att ta kontakt med tre pedagoger var, från de tre olika förskolorna vi valt ut. När vi fått tag på deltagare satte vi oss tillsammans för att sammanställa en intervjuguide, se (Bilaga 2). Sedan bestämde vi tillsammans att båda skulle vara delaktiga under alla sex intervjuer. Detta i och med att vi dels ville få bådars perspektiv samt våra olika tolkningar under intervjuns gång. Under intervjun delade vi upp vem som ställde frågorna samt vem som antecknade, vi valde att dela upp det så att vi fick ställa frågor till tre pedagoger var. Samt för att ha ett bättre fokus på intervjupersonen men även för att intervjun lättare skulle flyta på. Under transkriberingen satt vi båda två tillsammans för att underlätta samt snabba på arbetet, en av oss lyssnade på intervjuerna och talade om för den andre vad som sades, som i sin tur skrev rent på datorn. Vi anser att vårt samarbete fungerat bra, då vi kompletterar varandra på ett bra sätt. Att sitta tillsammans och skriva har för oss varit en självklarhet, då vi känner varandra väl samt att vi anser det

underlättande då vi hela tiden kunde diskutera samt bolla idéer med varandra under skrivandets gång.

4.3 Etiska förhållningssätt

Vi har i vår text valt att anonymisera och ge fiktiva namn till samtliga deltagare samt förskolor, då vi anser att deras identiteter inte påverkar resultatet för studien. Efter muntligt godkännande av ett deltagande från varje pedagog, skickade vi sedan ut ytterligare information om vår studie samt informerade om att vi kommer förhålla oss till de forskningsetiska principerna inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning som baseras på fyra huvudkrav (Vetenskapliga rådet, 2002 s. 6).

- Informationskravet, går ut på att forskaren skall informera deltagarna om syftet med forskningen
- Samtyckeskravet, menas med att deltagarna har rätt till att bestämma över sitt eget medverkande i forskningen
- Konfidentialitetskravet, går ut på att alla medverkande i studien skall till största möjlighet anonymiseras samt att informationen om de skall bevaras utom räckhåll för obehöriga
- Nyttjandekravet, att allt insamlat material enbart används för studiens eller forskningens ändamål

Vi valde att som tidigare nämnt skicka ut information till samtliga informanter, där vi förklarade syftet med vår studie. I informationen framgick det även att deltagandet är frivilligt samt att de kan avsluta intervjun när de vill utan att de kommer att påverkas negativt. Informationen förklarar även för informanterna att de i studien kommer vara anonyma i den mån det går, förskolan som de arbetar på kommer även få ett fiktivt namn. Allt inspelat samt insamlat material kommer enbart att användas för studiens syfte samt förvaras med största möjliga respekt. Vi kommer även att efter avslutad studie radera samtliga data från och om pedagogerna. (Vetenskapsrådet 2002, s.7–10). Innan varje påbörjad intervju ville vi vara säkra på att informanterna fått utskickad information, samt att de läst och förstått innehållet. Vi dubbelkollade även att det var med på det som sades eller om de hade några eventuella invändningar.

De fiktiva namnen vi valt till förskolorna samt pedagogerna i denna studie är:

- Förskolan Solen:
Förskolläraren Agnes arbetar på en av förskolans småbarnsavdelningar, där barnen är 1-3 år.
- Förskolan Planeten:
På förskolan planeten finner vi barnskötaren Emanuel samt förskolläraren Hilda. Emanuel arbetar på en av storbarnsavdelningarna där barnen är 4-6 år, Hilda arbetar på en av förskolans småbarnsavdelningar där barnen är 1-3 år.
- Förskolan Månen:
På förskolan månen finner vi barnskötarna Lovisa och Emina som båda jobbar på två av förskolans tre storbarnsavdelningar. Samt Mariella som arbetar som förskollärare på en av de två småbarnsavdelningarna som finns på förskolan.

4.4 Presentation av pedagogerna

Två av förskolorna ligger i mångkulturella områden, författaren Johannes Lunneblad förklarar begreppet mångkulturellt i sin bok *Den mångkulturella förskolan – motsägelser och möjligheter* som ett samhälle där människor med flera olika kulturer, etniska samt religiösa bakgrunder lever (Lunneblad 2013, s.11). En av dessa förskolor har vi valt att i följande text benämna som förskolan Solen.

På förskolan Solen finner vi två storbarnsavdelningar samt två småbarnsavdelningar. På en av småbarnsavdelningarna där det 2016-10-10 fanns 14 barn och där förskolläraren som vi i texten valt att kalla för Agnes arbetar. Agnes som vi valt att intervjua till vår studie har arbetat som pedagog i cirka 10 år, var av dessa har hon arbetat fyra och ett halvt år på förskolan Solen. Vi kontaktade Agnes genom telefon, vi frågade till en början ifall hon skulle vara intresserad av att ställa upp som informant till vår studie, Agnes svarade med en positiv inställning och ville gärna ställa upp. Då Agnes arbetar på en småbarnsavdelning var det till

en början inte lätt att finna en passande tid då hon kunde lämna barngruppen för intervju. För att underlätta lite med tidsbestämning gav vi Agnes några förslag på dagar samt tider som passade oss, sedan bestämde vi gemensamt en dag som fungerade för alla parter. Agnes valde en dag samt tid då hon visste att barngruppen skulle befinna sig ute på gården med de andra avdelningarna, då alla pedagoger hjälps åt med barnen blev hennes frånvaro inte lika märkbar som om de hade befunnit sig inomhus. Vi valde att sätta oss inne på förskolans kontor, där vi kunde sitta någorlunda ostört samt att Agnes hade genom fönstret uppsikt över barngruppen ute på gården. Innan påbörjad intervju dubbelkollade vi med Agnes att hon tagit del av de etiska förhållningssätten som vi mailat till samtliga informanter. Då vi befann oss inne på förskolans kontor behövde vissa pedagoger i slutet av vår intervju komma in för att hämta material, detta störde oss till viss del men inget som vi bedömer ha påverkat svaren i vår empiriska insamling.

Den andra mångkulturella förskolan vi valt att besöka väljer vi i vår text att kalla för Planeten, på förskolan Planeten arbetar barnskötaren Emanuel samt förskolläraren som vi valt att i texten kalla för Hilda. På förskolan planeten finner vi även där två småbarnsavdelningar samt två stycken storbarnsavdelningar. Emanuel som arbetar på en av storbarnsavdelningarna där det finns plats för 20 barn men då det finns barn med behov för särskilt stöd är de 2016-10-10 enbart 19 barn, Emanuel har arbetet som pedagog i 10 år varav åtta på förskolan Planeten. Vi kontaktade Emanuel genom telefon för att ta reda på ifall han skulle vara intresserad av att ställa upp i en intervju, vilket han svarade ja till. När vi skulle bestämma en tid med Emanuel såg han det svårt att lämna barngruppen under pågående verksamhet och valde istället att ta en tid efter arbetstid. Detta ser vi som positivt i efterhand då Emanuel hade fullt fokus på intervjun och behövde inte känna sig stressad över att finnas tillgänglig för barngruppen. För att underlätta för Emanuel samt för att slippa momentet kring att hitta ett annat ställe som passar oss alla att sitta på, valde vi att genomföra intervjun i förskolans personalrum. Innan vi kunde börja intervjun med Emanuel dubbelkollade vi att han tagit del av de etiska förhållningssätten som vi skickat ut, (se bilaga 1). Vi kunde sitta relativt ostört inne i personalrummet då alla pedagoger redan hade haft sin rast, det enda som upplevdes lite störande var den höga ljudnivån utanför dörren.

Hilda som arbetat som pedagog i cirka sex år varav fem år på förskolan Planeten, finner vi på en av småbarnsavdelningarna där det 2016-10-10 går 14 barn. Att hitta en tid som passade Hilda var inte det lättaste, då hon var upptagen de flesta eftermiddagarna samt skulle resa bort

under en längre period. Därför valde vi att intervjua Hilda samma dag som Emanuel då vi redan befann oss på förskolan, detta gick Hilda med på trots att vi fick genomföra intervjun under pågående verksamhet inne på avdelningen. Inne på avdelningen förberedde personalen inför stängning och kvar befann sig cirka sex barn samt en annan pedagog, då det som sagt var under stängningstiden var det även många föräldrar som kom för att hämta sina barn. Vi valde att sätta oss i en av sofforna inne på avdelningen och Hilda satt i en saccosäck på golvet, detta för att vara mer tillgänglig för barnen. Vi ser nu i efterhand att val av tid och plats inte var det ultimata men vi anser inte heller att det påverkade intervjuens kvalitet. Innan intervjuens början dubbelkollade vi med Hilda att hon tagit del av de etiska förhållningssätten som vi valt att förhålla oss till, samt att vi fick bekräftat att hon accepterat dessa förhållningssätt. Som tidigare nämnt blev vi under intervjuens gång avbrutna ett antal gånger, av barn, andra pedagoger samt vårdnadshavare. Trots att vi blev avbrutna samt att barnen var ledsna och högljudda anser vi att informationen vi fått kunde hjälpa oss i vår studie.

Den tredje förskolan ligger i ett mer homogent område, det vill säga ett område där skillnaden mellan kultur, etnicitet samt religion inte är stor. Förskolan väljer vi att i texten kalla för Månen. På Månen finner vi två småbarnsavdelningar samt tre stycken storbarnsavdelningar här arbetar barnskötaren Lovisa, barnskötaren Emina samt förskolläraren Mariella.

Lovisa har arbetat som pedagog i 40,5 år varav fyra och ett halvt år har hon arbetat på förskolan Månen. På månen arbetar Lovisa i en av de tre storbarns avdelningarna där det 2016-10-11 finns 17 barn i gruppen. Vi hade inplanerat möte med Lovisas kollega från samma avdelning, när vi dök upp på morgonen för intervju fick vi reda på att Lovisas kollega var sjuk. Med tanke på tidsramen för detta arbete frågade vi om någon annan hade tid och lust att ställa upp för intervju. Lovisa sa att hon skulle kunna tänka sig ställa upp istället för kollegan. Vi valde att sätta oss inne i ett av förskolans planerings rum som ligger intill personalrummet. För att inte bli störda av pedagogerna som hade rast drog vi ned de befintliga rullgardinerna på dörren. Då Lovisa hoppade in istället för kollegan hade hon inte tagit del av de etiska förhållningssätten som vi valt att förhålla oss till, därför inledde vi intervjun med att läsa upp dessa för Lovisa, hon godkände sin medverkan. Intervjun med Lovisa flöt på bra samt att inga störningsmoment uppstod, dock ansåg vi att val av rum upplevdes lite väl litet.

Emina som även hon arbetar på en av Månens storbarnsavdelningar där de skall vara 20 barn, 2016-10-11 har de 19 barn då ett barn är i behov av särskilt stöd. Emina har arbetat som

pedagog i sex år varav två år på förskolan Månen. Återigen blev vårt planerade möte inställt, vi hade bokat intervjutid med en annan barnskötare på en av de två småbarnsavdelningarna, men då vi kommer till förskolan får vi informationen om att hon är sjuk. Därför valde vi att även denna gång ta reda på om någon annan skulle kunna tänka sig att ställa upp. Då vi frågat runt bland de flesta säger Emina att om ingen annan känner sig villig kan jag ställa upp. Vi blev glada för hennes engagemang och tackade så mycket för deltagandet. Intervjun med Emina ägde rum i ett av Månens andra planeringsrum då vi upplevde det första rummet lite trångt och instängt. På samma sätt som med Lovisa läste vi upp de etiska förhållningssätten för Emina då hon omöjligen kunnat ta del av dessa innan. Emina frågade även ifall hon skulle kunna få läsa igenom frågorna innan påbörjad intervju, för att känna sig lite förberedd samt säker. Då pedagogerna har ett litet förråd inne i planeringsrummet som vi befann oss i, blev vi under intervjuns slut lite störda då en pedagog behövde hämta material. Detta anser vi dock inte påverkade intervjuns resultat.

Mariella har arbetat som pedagog i 18 år och tre av dessa år har hon arbetat på en av Månens småbarnsavdelningar där det under insamlingen av materialet 2016-10-12 fanns 14 barn, men fram till våren kommer de bli 15. Vi kontaktade Mariella genom att besöka förskolan för att personligen fråga ifall hon var villig att delta i vår insamling av empiriskt material. Mariella var positivt inställd till att delta i vår studie, då hon ansåg att det var ett aktuellt samt viktigt ämne att lyfta. Det fanns inga bekymmer med att finna en dag och tid för en intervju med Mariella, då hon var väldigt flexibel samt att hon kunde i princip varje dag. Därför valde vi att boka in intervjun samma dag som den planerade intervjun som Emina fick ställa upp på istället. Mariella ansåg att tiden då barnen sov passade bäst då hon inte behövdes lika mycket i barngruppen. Vi valde att sitta i det större planeringsrummet, där vi även satt med Emina. Innan vi satte igång intervjun kollade vi med Mariella så att även hon tagit del av de etiska förhållningssätten som vi skickat ut. Vi kände att intervjun flöt på bra, det enda störningsmoment som uppstod var när en kollega kom in för att fråga Mariella något. Vi anser inte att detta påverkat varken resultat eller intervjun.

4.5 Problem som uppstod

Vi valde att boka tid med alla informanter så snabbt som möjligt för att hinna med allt inom vår tidsram, samt för att vi även skulle ha god marginal ifall något problem skulle uppstå. Vi började med att boka in tre av intervjuerna på förskolan Månen under två dagar. På väg till

vår första intervju på förskolan Månen blev vi kontaktade av en kollega till den planerade informanten, där hen förklarade att informanten var sjuk. Vi valde då att fråga genom telefon ifall någon annan pedagog skulle vilja ställa upp i vår intervju då vi redan var på väg till förskolan. En annan kollega från samma avdelning ställde upp för intervju lite senare den dagen. Detta ser vi som en bra lösning, då resultatet i studien inte påverkas beroende på vilken pedagog vi intervjuar.

Dagen efter hade vi två intervjuer inbokade på förskolan Månen, men när vi kom dit visade det sig att ytterligare en av informanterna var sjuk. Vi valde då att på liknande sätt som dagen innan, ta reda på om någon annan på förskolan skulle tänka sig till att delta i vår studie. Lyckligtvis var det en av pedagogerna som gärna ville delta, vilket underlättade vår situation, då vi inte behövde leta efter en ny tid samt dag med en annan pedagog. Då det som tidigare nämnt inte spelade någon roll för studiens resultat om vem vi intervjuat ansåg vi även denna gång att detta blev en bra lösning.

Ytterligare ett problem som dök upp var att en planerad intervju som skulle ske på förskolan Planeten efter pedagogens arbetstid, var tvungen att bli förflyttad på grund av att informanten skulle resa bort och inte hinna med vår intervju. Dock ansåg informanten att ämnet var väldigt intressant samt viktigt och därför gärna ville ställa upp i vår studie. I och med detta valde vi att göra intervjun med hen under pågående verksamhet. Detta resulterade till att vi blev avbrutna av barnen och resterande pedagoger på avdelningen, samt att en förälder som skulle hämta sitt barn önskade att få prata en stund med pedagogen. Eftersom intervjun tog sin plats under pågående verksamhet, fick vi såklart ha överseende med detta och låta pedagogen ta samtalet med föräldern. Under tiden som pedagogen talade med föräldern passade vi på att diskutera med varandra kring de frågor vi hunnit ställa till pedagogen. Vi anser att dessa problem som uppstått under våra intervjuer inte kommit att påverka vårt resultat för studien.

5. Resultatredovisning & analys

5.1 Resultat

I följande del kommer vi börja med att enbart presentera svaren utifrån vårt insamlade material, för att sedan under analysdelen analysera svaren utifrån tidigare forskning men även annan litteratur.

5.2 Intervjusvaren

För att på ett lättare sätt skilja på resultat och analys har vi i följande del valt att enbart presentera svaren från vår empiriska insamling.

5.2.1 Fråga 1. Vad anser du vara en lämplig storlek på en barngrupp?

Svaren från pedagogerna Hilda, Mariella samt Agnes som arbetar på småbarnsavdelningar, var identiska då de alla tre anser att en lämplig storlek på en barngrupp är 12 barn. Hilda nämner även att det beror på vilken barngrupp man har, samt vilka behov barnen har.

I svaren från pedagogerna Emanuel, Lovisa samt Emina som arbetar på storbarnsavdelningar, finner vi en viss skillnad då Lovisa anser att en lämplig storlek skulle vara 16–17 barn. Emanuel och Emina anser båda två att en idealisk barngrupp skulle bestå av 15 barn som max, Emanuel nämner även att det såklart beror på hur barngruppens behov samt sammansättning ser ut.

5.2.2 Fråga 2. Vad anser du kring den nuvarande storleken på barngruppen? Samt finner du några för/nackdelar med storleken?

Mariella anser att de för tillfället har många barn som är i behov av extra stöd från pedagogerna, vilket hon anser leda till att de andra barnen i gruppen kan glömmas bort. Mariella finner inga fördelar med den nuvarande gruppen, hon anser dock att barnens långa dagar bidrar till en hektisk arbetsmiljö samt att som hon uttrycker sig i intervjun vill kunna se varje barn innan hon går hem. Som det ser ut idag anser Mariella dock att hon inte får den möjligheten då det är många barn i gruppen.

Nackdelen är att när ja går hem är ja inte nöjd med, jag har min lilla check att när ja går hem på dagen ska ja känna att ja har sett alla barn som e närvarande, det tycker ja inte kan känna med den nuvarande gruppen (Mariella 2016-10-12)

Hilda anser att barngruppen får lov att funka, men eftersom att många av barnen på Hildas avdelning är ny inskolade och vissa inte ens kan gå, kommer det att bli en tuff höst. Samt att många pedagoger försvinner iväg på vissa utbildningar och konferenser. Hilda påpekar även att det ofta blir stressigt i barngruppen samt att hon förklarar att hon har svårt att finna några fördelar med storleken på gruppen. Hilda förklarar att det såklart blir lättare med färre barn då hon anser att de skulle få mer gjort då. Hilda poängterar även att när det finns färre barn i gruppen på grund av till exempel sjukdom, måste de vid behov hjälpa de övriga avdelningarna. Detta anser Hilda leda till att de inte kan ta vara på den lugnare gruppen när det är färre barn på avdelningen.

Fördelar ser jag inte att det finns med stora barngrupper. Trots att man ibland har färre barn då några kanske är sjuka behöver man istället hjälpa till på de andra avdelningarna, det är inte alltid jättekul för man vill kunna göra sånt som behövs på vår avdelning också som till exempel göra klart dokumentationer (Hilda, 2016-10-10)

Lovisa menar att de tidigare har haft 20 barn i gruppen vilket hon anser var för många barn. Lovisa liksom Emina lyfter att en av fördelarna med en mindre barngrupp kan vara att man finns tillgänglig för barnen, samt uppfylla barnens behov. Lovisa och Emina menar båda att det inte finner några nackdelar med en liten barngrupp. Dock menar Emina att en viss fördel för barnen kan vara att det finns fler vänner att välja mellan i en större barngrupp.

Emanuel anser inte att den nuvarande storleken känns ideal. Då de på avdelningen delar upp barnen och han har ett barn med behov av extra stöd blir det lätt så att de andra barnen i gruppen hamnar lite i skymundan. Fördelen är att man kan dela upp barnen åldersmässigt, nackdelen är att man inte får lika mycket tid med varje barn i gruppen.

Det funkar bra när vi delar oss i grupper, det är ändå hög ljudnivå inne på avdelningen när alla är där. Oavsett om man är 10, 12 eller

14 barn ska man ändå dela in sig i olika grupper eller olika rum, där också pedagogens kompetens spelar roll (Agnes 2016-10-10)

Agnes tycker att det fungerar bra i den nuvarande barngruppen, då de delar upp sig i mindre grupper, vilket Agnes anser vara viktigt så länge det finns en kompetent pedagog med barnen. Hon anser också att det går att ha en bra verksamhet även om barngruppen är stor, så länge det finns en kompetent pedagog. Nackdelar blir att barnen inte kommer till tals om man har en alltför stor grupp och alla hela tiden är tillsammans, men även att man inte kan se barnen lika bra. Jag ser inga fördelar med stora barngrupper, tillägger även Agnes.

5.2.3 Fråga 3. Anser du att den pedagogiska verksamheten påverkas samt finner du några praktiska för/nackdelar beroende på gruppens storlek?

Jo absolut! Vi märker på avdelningen så fort någon av barnen är sjuk, samlingarna påverkas om de är alla eller mindre barn då det lätt blir stökigt, alla får inte plats samt att någon behöver extra behov när alla är på plats. Det är stor skillnad om det är ett till två barn mindre, det påverkar och märks mer när alla barn är på plats inomhus då ljudnivån blir hög och bråken märks mer än utomhus (Agnes 2016-10-10)

Agnes talar även om blöjbyten samt påklädnad situationen där det ofta blir lite som ”på löpande band och skapar stress”, både för barnen men även pedagogerna. Till exempel när man kommer in från gården måste man byta alla blöjor så att vi hinner med samlingen samt lunchen i tid.

Emanuel tycker liksom Agnes att ljudnivån blir hög när alla barnen är på plats på avdelningen, han tar dock upp att personalsammansättningen blir en viktig faktor som påverkar hur den pedagogiska verksamheten ser ut. Emanuel menar att det kan bli väldigt stressigt men att man skall försöka ta det lugnt, man ska även försöka vara realistisk ”då man inte har fyra armar”. Emanuel påpekar att om man arbetar med stora barn så klarar de av mer på egen hand och att de får lära sig att bli mer självständiga. För att det inte skall bli så högljutt och en massa spring försöker de dela upp barnen samt att de försöker vara ute mycket.

Sen beror det på hur man är som person som till exempel jag är väldigt lugn så jag tar den tid som det tar, de klart om alla ska på teater så ska de klä på sig snabbt och då kan man bli stressad (Emanuel 2016-10-10)

Vi tolkar Eminas och Lovisas svar som att de båda delvis tycker att de har stora barngrupper, men menar att med rätt planering och engagemang kan man få verksamheten att fungera. De förklarar även att om en pedagog är frånvarande från barngruppen blir det svårt att få ihop verksamheten. Lovisa menar även att det spelar roll vilka barn man har i gruppen, exempelvis nämner hon att 20 barn kan fungera bättre, än om man har tio barn beroende på vilka barn det är i gruppen.

Hilda svarar att ”ja, man får mindre tid med barnen i en större barngrupp”. Hilda tar även upp allt runtomkring som skall göras som till exempel observera, dokumentera samt reflektera vilket Hilda menar resulterar i att barnen inte kan leka fritt och att pedagogerna inte kan ”ha en lugn stund tillsammans med barnen”. Hon lyfter här även Mål och Resultat Styrning (MoRS) arbetet som de förhåller sig till dagligen inom enheten, MoRS förklarar Hilda är en förkortning till Mål och Resultat Styrning. Hilda förklarar att MoRS arbetet är ett förhållningssätt till pedagogisk dokumentation, men att detta skall ske dagligen. Arbetssättets syfte är att få kunskap kring hur verksamheten bidrar till barnens utveckling, lärande och delaktighet samt hur verksamheten behöver utvecklas för att ta tillvara på varje enskilt barns lust att lära. Hilda menar att detta blir en slags reflektion kring huruvida läroplanens mål strävas mot eller inte inom förskolans verksamhet, samt vad de behöver förbättra för att nå dit. ”Sedan att vi måste tänka att inte döma barnen utan vårt egna arbetssätt och hur mycket vi gör och vad vi erbjuder barnen för att dom ska utvecklas” (Hilda 2016-10-10). Organisation blir väldigt viktig vad det gäller de praktiska momenten, man får planera så att alla inte går ut samtidigt då de även delar hall med den andra avdelningen mittemot. Man får även passa på att duka samt lägga fram madrasser till vilan under väntan på att de andra klär på sig, för att minska stressen. Hilda tar upp momentet vid blöjbyten som blir väldigt påfrestande med många barn.

Mariella svarar

Det gör jag absolut, allt blir såklart lite svårare i arbetet med yngre barn då man hela tiden måste tänka samt vara på deras nivå så att inget blir för svårt

då de små barnen inte uttrycker sig verbalt, måste vi försöka förstå vad barnen vill genom deras kroppsspråk. (Mariella 2016-10-12)

Då barnen behöver bekräftas och ses under olika aktiviteter, försvåras detta om man har fler än tre barn anser Mariella, då man hela tiden vill ha som ett kvitto på att de förstått och hänger med. Mariella förklarar att hon gärna vill ge barnen möjlighet samt tid att prova själva, till exempel vid påklädningen. Men som det ser ut med barngrupp samt plats i hallen anser hon att detta blir svårt att genomföra, det blir även som Hilda nämnde knepigt vid blöjbyten ju fler barn man har i sin grupp. Mariella nämner även att det blir viktigt med en bra struktur pedagogerna emellan.

Utifrån svaren som vi fått från våra informanter kan vi se att de flesta tar upp hallsituationen där man klär på sig, det blir svårt att räkna till samt att det blir trångt eller att man inte hinner låta varje barn ta den tid som de behöver. De som arbetar med de yngre barnen tar även upp blöjbyte situationen som blir påfrestande och som några av de nämner på löpande band för att hinna med andra aktiviteter. De lyfter även att planeringen blir väldigt viktig för att de vardagliga situationerna skall flyta på utan bekymmer.

5.2.4 Fråga 4. Anser du att dessa läroplansmål går att uppfylla i er nuvarande storlek på barngruppen? I så fall hur? Eller om inte, varför?

Läroplanen tar upp: Att varje barn får sina behov respekterade och tillgodosedda och får uppleva sitt eget värde.

Svaren från informanterna på denna punkt är väldigt lika, de är alla eniga om att det blir svårt att tillgodose alla barns behov utifrån barngruppen de har idag, då barnen är för många. De antyder att de ändå försöker så gott som det går att tillgodose alla barns behov, men som sagt är det svårt. ”Det går delvis, men det handlar om att det är för många och då blir det lite svårt att se efter barnens behov när man liksom inte räcker till” (Emina 2016-10-12).

Läroplanen tar upp: Att barnen ges goda förutsättningar att bygga upp varaktiga relationer och känna sig trygga i gruppen.

Mariella anser att de handlar mycket om vilka man arbetar med hon uttrycker sig som följande.

Ja det tycker jag ändå det har väl att göra med dom jag arbetar med, vi är väldigt måna om att vi skjuter bort pappersarbete och det administrativa för då kan vi sitta på golvet med barnen och bara vara en trygghet för dom. Det tycker jag att jag får kvitto på när man pratar med föräldrarna, har man föräldrarna med sig och dom har en trygghet till oss får man automatiskt med sig barnen, så det tycker jag ändå vi lyckas med (Mariella 2016-10-12)

Både Hilda och Emina tar upp att det kan ta tid med nya barn i gruppen, samt att man kan behöva arbeta mycket med kompisrelationer med barnen. De arbetar båda mycket med att skapa goda relationer inom gruppen, för att alla ska känna sig trygga dock kan detta ses som svårt med många barn i gruppen.

Lovisa anser att deras barngrupp känns trygg med både personal samt med de andra barnen i gruppen, detta på grund av att barnen har gått tillsammans sedan start på förskolan samt att personalen arbetat ihop sedan uppstarten av förskolan.

Emanuel anser att sammansättningen känns bra i deras grupp, men att det påverkas från dag till dag beroende på om barn är hemma eller inte. Han antyder även att barnet med speciella behov inom gruppen kan hamna lite utanför, men att de arbetar med det.

”Ja absolut” säger Agnes, men hon menar att pedagogernas kompetens blir mycket viktig. Hon menar även att en grupp där man har tio barn men mindre kompetenta pedagoger kan skapa ett dåligt klimat till skillnad om man har kanske 20 barn och kompetent personal.

Läroplanen tar upp: Att alla barn får ett reellt inflytande på arbetssätt och verksamhetens innehåll.

Både Mariella och Hilda menar att det blir svårt och att det inte alltid går att alla barn skall få ett reellt inflytande alla gånger. Då de flesta små barn saknar det verbala språket samt att de då måste försöka tolka kroppsspråket istället.

Alla får inte sina röster hörda då det både finns barn som saknar det verbala och barn som pratar, det här gör att vi ibland glömmer att de barnen också faktiskt har viljor men man kan liksom inte se det på samma sätt som de som pratar. Därför blir det svårt för oss när vi måste kunna se dom på ett annat sätt, eftersom vi måste se deras kroppsspråk istället för att de bara kan säga vad dom vill (Hilda 2016-10-10)

Lovisa, Emina och Emanuel förklarar att barngrupperna är för stora och därför blir det svårt att få alla barns inflytande, de försöker ändå få med alla barnen i den mån det går och över en längre period.

Klart att det blir svårt om det är mycke barn och mycke barn vill ha sina åsikter uppfyllda det är många som har att säga sitt men får inte den tiden, vi försöker att under en längre tid uppfylla mer eller mindre alla barns behov. Det är så med demokrati ibland får man stå sitt kast och ibland får man sitt, så vi får anpassa verksamheten utifrån hur den ser ut (Emanuel 2016-10-10)

Agnes talar om det viktiga verktyget barnindikation som pedagogerna kan använda sig av, för att se till att alla barn blivit sedda minst en gång av en pedagog under en viss tid för att se till att barnen har ett reellt inflytande. De planerar noga sina uppdelningar mellan barnen för att skapa så goda förutsättningar som möjligt.

Läroplanen tar upp: Att verksamheten i sin helhet, dvs. dess förutsättningar, organisation, struktur, innehåll, aktiviteter och pedagogiska processer dokumenteras, följs upp och utvärderas.

Ja vi försöker, vi använder planeringstiden och släpper varandra när vi har det lite lugnare, jag personligen tycker alltid att man måste prioritera tiden med barnen men dokumentationen är också viktig för det är ett verktyg. Att kunna skriva vad som händer i barngruppen är ett verktyg för att kunna uppnå målen i läroplanen, bland annat de ni tar upp. Det går inte alltid, vi känner oss stressade. Det här med dokumentation är tidskrävande det finns ingen chans att planeringstiden kan räcka till om man vill göra så som man vill. Ambitionen är väldigt hög men i verkligheten hinner vi det vi hinner, men jag tycker att dokumentation i förskolan är ett bra verktyg (Agnes 2016-10-10)

Samtliga informanter anser att planeringstiden inte räcker till, samt att det på grund av de stora barngrupperna blir svårt att låta kollegorna gå iväg för att reflektera. Några av de har dessutom lagt dokumentation åt sidan för att kunna ägna mer tid åt barngruppen, för att göra den trygg. De anser även att det är mycket som skall dokumenteras, följas upp och utvärderas, de anser att tiden inte räcker till.

5.2.5 Fråga 5. Ser du någon skillnad på barnens interaktion i en stor/mindre barngrupp?

Agnes anser att det är stor skillnad, hon talar om inne och utemiljön samt hur det påverkar barnen. Hon lyfter även att det är viktigt med en närvarande pedagog främst för de yngre barnen, oftast blir det många konflikter när alla barnen är tillsammans, därför berättar Agnes att det blir viktigt för dem att dela på barnen. Miljön spelar här stor roll enligt Agnes då utrymmena på avdelningen behövs för att kunna dela upp barnen. Med färre barn i gruppen öppnar de upp sig, talar mer samt leker på ett annat sätt. Agnes tar även upp en slags kartläggning som de tänker sig att de skall börja använda sig av på förskolan. Agnes förklarar kartläggningen som en slags modell över eventuell mobbning och vart den i så fall till största fall skulle kunna ske. Hon förklarar att man ritat upp en karta över inne samt ute miljön, sedan sitter man tillsammans i arbetslaget och kartlägger med hjälp av frågeställningen ”vart finns det störst risk för mobbning/kränkning?”. Agnes förklarar vidare att efter en kort diskussion med kollegorna har de kommit fram till att största risken för kränkning mellan personal samt barn sker under blöjbyten samt under påklädnad situationen. När det gäller kränkning barnen emellan upplever vi att det oftast sker på gården, eller i de situationer där ingen vuxen finns i närheten av barnen.

Emanuel påpekar att det såklart blir skillnad om det är tre barn istället för 16, då det alltid finns någon som hamnar utanför eller någon som inte vill dela med sig. Det blir lättare att interagera när det är färre barn, men det beror ändå på kemin mellan barnen samt andra olika faktorer som spelar roll.

Lovisa, Emina, Mariella samt Hilda anser att en mindre barngrupp skulle bidra till att pedagogen kan vara mer delaktig med barnen under olika aktiviteter, men även att konflikter minskar mellan barnen. Emina lyfter dock att en större barngrupp skulle kunna bidra till fler lekkamrater barnen emellan.

Slutligen frågade vi informanterna ifall de hade något mer att tillägga, där har vi dragit en generell slutsats från de flestas svar och kommit fram till följande. Pappersarbetet ökar och det krävs mer från pedagogerna, vilket kan leda till stress som i sin tur påverkar barngruppens harmoni. De flesta påpekar även att de dagar som barngruppen är lite mindre behöver man hjälpa till på andra avdelningar, samt att man alltid har saker att göra. Det visar sig även vara viktigt att man kollegor emellan visar respekt samt samarbetar på ett bra sätt. Mariella uttrycker även i intervjun att:

Jag tror att det har mycket med att göra hur mycket man känner varandra i arbetslaget. Saker och ting flyter på enklare om man har samma syn eller lite knepigt om man plötsligt får en kollega som tänker raka motsatsen så det handlar egentligen inte bara om barngruppens storlek utan allt omkring också (Mariella 2016-10-12)

5.3 Analys

I följande text kommer vi att besvara våra frågeställningar genom att analysera intervjuernas svar med hjälp av tidigare forskning, vår teoretiska ansats samt övrig litteratur.

5.3.1 Lämplig och önskvärd storlek på barngrupperna

I följande text kommer vi att besvara vår första frågeställning, *vad anser pedagogerna vara en lämplig storlek på en barngrupp?*

På Skolverkets hemsida finner man följande kvalitetsfaktorer för hur man planerar sammansättningen samt storleken på en barngrupp (Skolverket 2016).

- Personalens kompetens
- Personaltäthet
- Sammansättning och antal barn i grupperna
- Inne- och utemiljön

Dessa punkter blir viktiga för att kunna skapa trygghet, utveckling samt lärande hos barnen, detta påverkas dock beroende på hur stor barngruppen är. Som vi presenterat i vårt resultat av intervjuerna kommer det fram att pedagogerna anser att barngrupperna känns för stora.

Pedagogerna som arbetar på småbarnsavdelningarna i vår studie har idag barngrupper på omkring 14 till 15 barn men anser att 12 till 13 barn skulle vara lämpligt samt önskvärt. Enligt Skolverkets (2016) riktlinjer anses en småbarnsavdelning innefatta omkring sex till tolv barn för att som tidigare nämnt kunna skapa trygghet, lärande samt utveckling hos barnen.

Pedagogerna på storbarnsavdelningarna i vår studie har i dagsläget omkring 18 till 19 barn i sina grupper, de har ett barn mindre då det finns barn i behov av speciellt stöd i samtliga grupper. Pedagogerna anser dock att det skulle vara önskvärt att vara omkring 15 till 17 barn istället. Skolverket (2016) menar att riktlinjer för en storbarnsgrupp kan vara omkring nio till femton barn, vilket vi efter denna studie överskrider både på småbarnsavdelningen och storbarnsavdelningen (Skolverket 2016).

5.3.2 Pedagogiska verksamheten

I följande stycke kommer vi att presentera resultatet avseende vår andra frågeställning, *hur anser pedagogerna att den pedagogiska verksamheten påverkas av barngruppernas storlekar?*

Pedagogerna i vår studie nämner några nackdelar angående miljön som påverkar den dagliga verksamheten, där de främst lyfter hallarnas yta som liten, vilket resulterar i att påklädningen blir stressfull samt högljudd. Därför anser pedagogerna att det blir viktigt att dela in den stora barngruppen i mindre grupperingar, för att dämpa ljud, samt att pedagogerna skall få chansen att se och bekräfta barnen. Vi kopplar detta problem till studien skriven av Pramling Samuelsson, Williams, Sheridan samt Hellman, där även de ser en viss problematik kring miljön på förskolan. De menar att miljön bör anpassas efter dagens stora barngrupper, då många förskolor inte har tillräckligt många rum för att dela upp en barngrupp, kan man exempelvis vara noga när man planerar möbleringen. Liksom pedagogerna tar forskarna upp vikten angående uppdelningen av barnen i mindre grupper, dock menar de att uppdelningen endast sker några timmar om dagen. Forskarna påpekar att trots uppdelningen befinner sig barnen i de större grupperna under den största delen av verksamheten. (Pramling Samuelsson, Williams, Sheridan & Hellman, 2015).

Pedagogerna lyfter under intervjuerna att de vardagliga rutinerna som till exempel blöjbyten, påklädning samt vilostunderna kan skapa stress samt bli påfrestande. Hall situationen anser vi utifrån egna erfarenheter som ett ypperligt tillfälle för att lära tillsammans med en vuxen, vilket är det Vygotskij kallar för den proximala utvecklingszonen (Säljö 2000, s.119–127). Istället för att barnen här lär sig till exempel knyta sina skor med hjälp av en vuxen, blir det mer som pedagogerna i intervjun uttrycker sig stressfullt. Agnes påpekar även att det sociala försvinner från dessa situationer då man ibland behöver byta blöjor ”på löpande band, eller klä på barnen i stress för att man skall hinna till samling samt lunch i tid” (Agnes 2016-10-10). Kihlbom, Lidholt och Niss menar att det är under dessa vardagliga rutinsituationer som viktiga relationer byggs upp samt utvecklas, mellan barn och pedagog (Kihlbom, Lidholt & Niss 2009, s.18). Enligt pedagogerna går man miste om denna dyrbara tid då annat skall hinnas med och göras i tid. Vilket enligt pedagogerna leder till att man missar som Hilda även uttrycker ”den fina och mysiga stunden tillsammans med barnen” (Hilda 2016-10-10). För att på bästa sätt kunna se till att alla barnen blir sedda, samt får sina behov uppfyllda av en vuxen, kan olika verktyg komma att behöva tillämpas.

Agnes nämner under intervjun ett verktyg som de använder på förskolan. Agnes benämner verktyget under intervjun för barnindikationer, Anna-Karin Söderström samt Gunilla Niss tar i sin bok *Små barn i förskolan den, viktiga vardagen och läroplanen*, upp samma begrepp, men benämner begreppet som kontakt barometern. Verktyget är en slags observationsmetod som går ut på att under bestämd tid såsom till exempel en veckas tillbakablick, göra en utvärdering kring pedagogernas relation till barnen. Användningen av verktyget går till så att pedagogerna har en lista med barnens namn bredvid namn sätter man antingen ett plus, minus eller en nolla, som i sin tur betyder

+ Jag har haft bra kontakt med detta barn under denna tid

- Jag har haft dålig kontakt med detta barn under denna tid

0 jag har inte haft kontakt med detta barn under denna tid

Sedan reflekterar pedagogerna utifrån frågeställningarna Blir alla barn sedda?

- Får alla barn kontakt?
- Varför ser det ut så här?
- vad kan vi göra åt det? (Niss & Söderström 2006, s.52)

För att detta ska bli ett användbart verktyg blir det viktigt att samtliga pedagoger är ärliga mot sig själva samt gentemot kollegorna (Niss & Söderström 2006, s.52). Utifrån Agnes svar får vi intrycket av att detta blir för de ett viktigt arbetsverktyg för att se till att man sett varje barn, samt att man skapar en bra relation till alla barn. Agnes talar även om en slags kartläggning under intervjun som skall motverka kränkning samt mobbning under förskolans verksamhetstimmar. Detta verktyg är till för att se vart man behöver ha utsatt personal, eller som vuxen behöver tänka på sitt beteende gentemot barnen. Mobbning samt kränkning är viktiga ämnen som absolut inte bör glömmas, därför blir detta verktyg en viktig del inom förskolan, för att så gott som möjlig försöka motverka att det uppstår. Kartläggningen bidrar även till att man ser barnen på ett annat sätt, platser som barnen utnyttjar för kränkning där ofta inte en vuxen finns i närheten kan bli uppmärksammade.

Ytterligare ett verktyg som togs upp under intervjun är Mål och Resultat Styrning som Hilda även kallade för MoRS arbetet. Detta förhållningssätt gör det möjligt för pedagogerna att få en inblick i deras egen verksamhet, vad fattas, vad behöver de förbättra är exempel på

frågeställningar. Hilda förklarar för oss under intervjun att detta arbete är till för att utveckla barnens lärande, utveckling samt delaktighet. Efter att ha analyserat svaren från vår intervju kan vi se att detta blir en användbar verktygssats då pedagogerna kan reflektera kring sitt eget tänkande samt få reda på vad de behöver förbättra, men även deras agerande. Vi upplever att dessa tre verktyg samt förhållningssätt blir viktiga i en stor barngrupp, då pedagogerna uttrycker att det inte alltid är lätt att se samt höra alla barnen i en stor barngrupp.

5.3.3 För- och nackdelar med barngruppernas storlekar

I följande del kommer vi att besvara på vår tredje frågeställning, *vad anser pedagogerna att det finns för fördelar/nackdelar med barngruppernas storlek?*

Under intervjuens gång har vi genom att analysera svaren från pedagogerna kommit fram till att de har svårt att finna några fördelar med en stor barngrupp. Samtliga pedagoger menar dock att det inte enbart är de stora barngrupperna som blir problematiskt, de anser att pedagogernas kompetens spelar stor roll samt vilka behov barnen i gruppen har. Som tidigare nämnts kan vi utifrån dessa faktorer dra slutsatsen av att en stor barngrupp, med mindre kompetenta pedagoger kan bidra till följande

- Läroplansmålen läggs åt sidan.
- Miljön som ofta är anpassad till mindre grupper, bidrar till att det blir trångt och högljutt inomhus.
- Sociala samspelet i bland annat vardagsrutiner så som påklädning samt blöjbyten försvinner till en stor del.
- Några av pedagogerna anser att många barn på liten yta bidrar till mycket bråk och stök.

Förskollärarna i vår studie är eniga om vikten av god kompetens hos pedagogerna i förskolan, då det bidrar till som Agnes uttrycker sig i intervjun att det inte alltid är barngruppens storlek som har betydelse utan även kompetensen hos pedagogerna. Agnes menar alltså att en grupp med ca tio barn kan fungera dåligt om man har mindre kompetenta pedagoger, jämfört med att man har ca tjugo barn med mer kompetenta pedagoger kan fungera bättre. I forskningen som vi tidigare redovisat lyfter Kihlblom, Lidholt samt Niss att det ses som allvarligt med den stora bristen på utbildad personal, som kan leda till att barngrupperna inte når upp till de uppsatta läroplansmålen som bör följas (Kihlblom, Lidholt & Niss 2009, s.68).

I forskningen *Stora barngrupper i förskolan relaterat till läroplanens intentioner* lyfter forskarna att tidsbristen i de stora barngrupperna påverkar innehållet i verksamheten, även blir det svårt att i en stor grupp uppfylla barnens behov samt låta varje barn komma till tals (Pramling Samuelsson, Williams & Sheridan 2015, s.7–8). I sammanställningen av vår intervju ser vi att pedagogerna lyfter samma problem, att de försöker så gott de kan att uppfylla barnens behov, men i och med barngruppens storlek finner de detta svårt och att det inte blir som de tänkt sig. Liksom i forskningen har några av våra informanter valt att lägga bland annat dokumentationen åt sidan för att istället fokusera på barnen samt skapa en god sammansättning i gruppen. Våra informanter är till mestadels eniga kring att en god planering blir a och o inom förskolans verksamhet, Pramling Samuelsson, Williams samt Sheridan lyfter även i sin forskning att en problematik inom förskolan är att ha känslan av att inte hinna med planerade aktiviteter (Pramling Samuelsson, Williams & Sheridan 2015, s.8).

Utifrån pedagogernas svar i intervjun har vi tolkat att på grund av tidsbristen i och med de stora barngrupperna, känner pedagogerna sig inte alltid helt nöjda med sin insats. Bland annat talar de om dokumentationen som minskar deras närvaro i barngruppen, därför är de en del som valt att lägga dokumentationen åt sidan för att lägga större fokus på barngruppen. Hilda lyfter även under intervjun att ifall de på avdelningen har några färre barn, blir de ofta tvungna att hjälpa en annan avdelning där det är fler barn. Hilda menar att detta bidrar till att detta påverkar deras avdelning genom att de exempelvis inte hinner med dokumentationer, samt annat som kan göras när det finns färre barn. Våra intervjusvar visar att våra informanter känner denna oro, vilket resulterar i att personalen blir stressad samt missnöjd med sin insats i enstaka fall.

5.3.4 Läroplanen

I följande text besvarar vi vår fjärde och sista frågeställning, *i vilken utsträckning anser pedagogerna att läroplanen är anpassad efter de olika barngrupperna?*

Säljö (2000) lyfter Vygotskijs begrepp den primära socialisationen som innefattar barnets första år och som sker till största del inom hemmet. I den primära socialisationen lär sig barnet bland annat normer och värderingar som i sin tur ligger till grund för vad de sedan kommer att använda sig av i bland annat förskolan. När barnet sedan börjat i förskolan kommer barnet i kontakt med den sekundära socialisationen som till största del sker inom förskolan. Då pedagogen har ansvar för det fortsatta lärandet kring bland annat normer och

värden blir deras roll viktig för barnet. Inom den sekundära socialisationen lär sig barnen i samspel med andra barn på förskolan samt av vuxna (Säljö 2000, s.40–41). Även då pedagogerna i vår studie anser att barngrupperna är för stora, kan vi med hjälp av den sekundära socialisationen finna fördelar med en stor barngrupp. Dessa fördelar kan bli att barnen får större chans att lära med och av varandra, till exempel kan ett äldre barn som lärt sig knyta skorna hjälpa ett yngre barn istället för att hen skall behöva vänta på en vuxen. Efter att ha analyserat intervjuerna kan vi utifrån svaren se att de flesta pedagogerna benämner vikten av att stärka barnens sammanhållning i gruppen. Det vill säga att de lägger ned stor vikt på att skapa trygghet och relationer i barngruppen så att barnen skall känna sig säkra, samt att lära sig vad som är accepterat i till exempel en kompisrelation. Hilda uttrycker under intervjun att

Det tar tid att skapa goda relationer inom barngrupperna, speciellt med ny inskolade barn vi försöker jobba mycket med relationer, vänskap och empati för att dom ska få en god relation med varandra, vi vuxna brukar spela teater för barnen om hur man är en bra kompis och sånt (Hilda 2016-10-10)

Det sociala samspelet som ligger som grund för den sociokulturella teorin, samt det centrala begreppet närmaste utvecklingszonen sker i interaktion med andra personer (Säljö 2000, s.119–127). Mariella är en av de personer i vår intervju som uttrycker att hon upplever det som svårt att pedagogerna skall kunna interagera med alla barn om barngruppen är stor. Hon menar även att det blir svårt att få en bekräftelse av alla barn då de saknar det verbala språket. Emina lyfter under intervjun att det blir svårt att räkna till, hon menar att man som pedagog bör vara närvarande där barnen befinner sig, vilket ligger som grund för den närmaste utvecklingszonen, där barnen lär sig av en mer kompetent person, bland annat av en vuxen (Säljö 2000, s.119–127). I boken *Barngruppens storlek i förskolan – konsekvenser för utveckling och kvalitet* tar Williams, Sheridan samt Pramling Samuelsson upp att läroplanens grund var att se till så att alla barn fick samma förutsättningar, samt början på ett livslångt lärande (2016, s.144). Vi kopplar detta till svaren från våra intervjuer där pedagogerna idag står mellan ett val att antingen vara i en social samvaro med barnen eller att fokusera på dokumentation, samt annat pappersarbete. För att se till att alla barn får samma förutsättningar samt att läroplanens målen lättare uppfylls, blir de två verktygen MoRS arbetet samt barnindikationen som Hilda och Agnes lyfter under intervjuerna betydelsefulla. Enligt Williams, Sheridan och Pramling Samuelsson var det större fokus på det sociala samspelet när läroplanen infördes 1998, men har alltmer eftersom gått över till en kunskapsorienterad

verksamhet (Williams, Sheridan & Pramling Samuelsson (2016, s.144). Vi kan efter att ha analyserat svaren från våra intervjuer se att läroplansmålen vi valt ut inte är anpassade efter våra utvalda pedagogers barngruppsstorlekar, då pedagogerna anser följande

- Det är svårt att tillgodose alla barns behov, då barnen är för många i grupperna.
- De är övergripande överens om att det är svårt att alla barn skall ha ett reellt inflytande, men att de alla på sitt sätt försöker arbeta med det så gott som möjligt.
- Planeringstiden räcker inte till, dokumentationen läggs åt sidan på grund av för många barn i gruppen. Alla sex pedagoger menar att de istället vill fokusera på att vara bland barnen, för att skapa trygghet i gruppen.

5.3.5 Analyssammanfattning

Vi kan även utifrån att ha analyserat våra intervjuer konstatera att de flesta pedagogerna är överens om att barngrupperna de haft under studiens gång känns för stora utifrån barns bästa samt behov. Pedagogerna i våra intervjuer anser att det är svårt att finna fördelar med stora barngrupper. Agnes är dock den enda som anser det okej till största del, då de hela tiden delar upp sig i mindre grupper under verksamheten. Trots detta anser Agnes dock liksom de andra att barnen inte kommer till tals lika lätt i de stora grupperna.

Efter att ha analyserat svaren utifrån vår forskning har vi kommit fram till följande likheter. Forskarna liksom pedagogerna i vår studie anser det önskvärt med mindre barngrupper, arbetet i de stora barngrupperna behöver tydlig och bra struktur för att uppnå läroplansmålen, vilket utifrån våra svar i intervjuerna samt forskningarnas resultat anses vara svårt. Vi kan dra en slutsats utifrån våra svar att pedagogerna anser det stressfullt samt högljutt, vilket vi kan koppla till vår tidigare forskning där de förklarar att stora barngrupper kan bidra till hälsorisker både hos barnen samt de vuxna. Två viktiga faktorer för att minska stress samt ohälsa inom förskolan förklaras av forskarna i vår tidigare forskning samt av pedagogerna i vår studie som kompetens samt struktur, detta anses behövas för att klara av de stora barngrupperna, men även för att se till att varje barn får sina behov uppfyllda.

6. Avslutning

Slutligen kan vi dra slutsatsen att pedagogerna vi valt för vår studie anser att barngrupperna är för stora, samt att kraven på främst förskollärarna blivit högre då läroplanen tagit större plats inom förskolans verksamhet. I och med att vi redan innan vår studies start mött bland annat pedagoger som anser att förskolans barngrupper är för stora, blev detta resultat inte överraskande för oss. Den önskvärda barngruppsstorleken hos pedagogerna är detsamma som Skolverkets riktlinjer för antal barn i en grupp, trots detta ser vi att antalet barn från de tre förskolorna i denna studie är betydligt fler än rekommendationerna från Skolverket (Skolverket 2016).

Pedagogerna som vi tidigare nämnt anser att stora barngrupper är svårt att se som positiva, dock är det inte bara gruppens storlek som påverkar barngruppen negativt. Några av pedagogerna som vi intervjuat tar bland annat upp den viktiga rollen kring pedagogernas kompetens, detta ses som en viktig faktor för hur de kan organisera samt möta den stora barngruppen. I intervjuerna framkommer det att kraven kring bland annat dokumentation som pedagogerna bör uppfylla bidrar till en stressig miljö, påfrestande arbetsplats samt stor tidsbrist. Detta framkommer i intervjuerna som en följd till att pedagogerna lägger större fokus på barnens behov istället för till exempel dokumentationskraven.

Några pedagoger nämner även vikten av att arbeta med att skapa och utveckla trygghet samt empati hos barnen i gruppen. Storleken på barngruppen kräver tydliga samt välutvecklade verktyg som till exempel barnindikationen, kartläggningen samt MoRS arbetet som Agnes och Hilda tidigare lyft under intervjun. Dessa verktyg blir viktiga för att verksamheten skall kunna utvecklas, samt bidra till att varje barn utvecklas samt finner lust för lärandet. Dessutom blir kartläggningen som Agnes lyfter, viktigt för arbete mot en tryggare grupp. Men även för att inget barn skall hamna i skymundan.

Pedagogerna i vår studie menar att det sociala samspelet under bland annat blöjbyten samt påklädnadssituationen i och med de stora barngrupperna försvinner allt mer då pedagogerna nämner att man måste hinna till nästa moment, som då till exempel samlingen eller lunchen i tid. En av pedagogerna nämner att önskvärt vore att låta barnen få mer tid till att få pröva själva då främst under påklädningen. Det som vi här innan tar upp är några av många nackdelar som pedagogerna upplever med stora barngrupper, de är alla även överens om att

det inte finns några fördelar med en stor barngrupp, vare sig om det är småbarn eller lite större barn.

De läroplansmål som vi lyfter tidigare i denna studie, kan vi med hjälp av analys utifrån pedagogernas svar se som ett problem. Pedagogerna väljer bort vissa delar ur läroplanen då de anser att de inte hinns med och därför prioriteras bort. Som tidigare nämnt lyfter pedagogerna även att de ägnar mer fokus på barnens gruppsammansättning samt trygghet än vad de ägnar till bland annat dokumentation. Därför kan vi dra slutsatsen av att enstaka mål som vi bland annat lyft i denna studie inte ses som anpassade efter barngruppernas storlekar, enligt våra informanter.

Något som väckt tankar hos oss under studiens gång är hur viktigt det är med ett bra samspel samt förståelse för varandra inom arbetslaget, för att klara av de stora barngrupperna samt kraven som ligger på pedagogerna idag. Vi har även insett att i vår kommande roll som förskollärare blir planeringen av gruppens sammansättning samt relationen till barnen och de andra pedagogerna grunden till en fungerande grupp. Uppdelningen av barngrupperna under olika aktiviteter samt dagliga rutiner antar vi kan bidra till att barnen känner sig mer delaktiga men även sedda och hörda. Situationer där barnen lär av varandra tillsammans med vuxen eller annat barn kan se olika ut beroende på gruppstorleken, då det kan försvåras med för många barn då inte alla kommer till uttryck samt får det stöd som behövs för utvecklingen.

6.1 Vidare forskning

Med resultaten av vår studie hoppas vi kunna uppmärksamma bland annat andra forskare, hur några pedagoger anser kring barngruppernas storlekar samt dess påverkan. För att eventuellt väcka intresse för vidare samt större forskning inom ämnet, då detta är för barnen samt framtidens skull. Vårt mål skulle vara att påverka bland annat förskolechefer samt högre uppsatta inom ledningen, men även för att själva ha en aning om vad som komma skall inom vår kommande roll som förskollärare. Vi anser att det inte finns mycket forskning inom just detta område, vi har främst använt oss av svensk forskning då det upplevdes svårt att hitta en motsvarig forskning på engelska, då det ofta inte ser likadant i våra förskolor runt om i världen. Den engelska forskningen baseras främst på äldre barn samt skola. Även då vi hittat forskning som lyfter pedagogers syn samt arbetssätt kring barngruppers storlekar, hoppas vi att vår forskning kommer bli en grund för en förändring för barngruppsstorlekar. Alltså att någon med mer tid samt forskningsvana kommer ta detta vidare.

Ett exempel på vidare forskning skulle kunna vara att göra en större studie kring vad pedagoger samt chefer över hela landet anser kring barngruppernas storlekar. För att sedan försöka ta reda på varför barngrupperna växer. En annan forskning skulle även kunna vara att ta reda på om en gräns bör sättas in på max antal barn i barngrupperna, samt hur barnen i dessa grupper påverkas, om de påverkas.

7. Referenser

Forssell, Anna (2011) *Boken om pedagogerna*. Stockholm: Liber.

Kihlbom, Magnus, Lidholt, Birgitta & Niss, Gunilla (2009) *Förskola för de allra minsta- på gott och ont*. Stockholm: Carlssons.

Lunneblad, Johannes (2013) *Den mångkulturella förskolan – motsägelser och möjligheter*. Lund: Studentlitteratur.

Niss Gunilla & Anna-Karin Söderström (2006) *Små barn i förskolan den- viktiga vardagen och läroplanen*. Danmark: Studentlitteratur.

Pramling Samuelsson, Ingrid (2011). *Förskolan i historiska och internationella perspektiv. I: Lärarens handbok: läroplaner, skollag, yrkesetiska principer, FN:s barnkonvention. (9. uppl.)* (2011). Lund: Studentlitteratur.

Smith, Sandra (2010) *Vygotskij och de små och yngre barnens lärande*. Lund: Studentlitteratur.

Stukát, Staffan (2005) *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur.

Säljö, Roger (2000) *Lärande i praktiken – ett sociokulturellt perspektiv*. Stockholm: Nordstedts.

Trost, Jan (1997) *Kvalitativa intervjuer*. Lund: Studentlitteratur.

Trost, Jan (2005) *Kvalitativa intervjuer*. Lund: Studentlitteratur.

Williams, Pia (2012) *När barn lär av varandra – samlärande i praktiken*. Stockholm: Liber.

Williams, Pia, Sheridan, Sonja & Palmring Samuelsson Ingrid (2016) *Barngruppens storlek i förskolan – konsekvenser för utveckling och kvalitet*. Stockholm: Natur & Kultur.

Digitala källor:

Pramling Samuelsson, Ingrid & Williams, Pia & Sheridan, Sonja (2015-03-28) *Stora*

barngrupper i förskolan relaterat till läroplanens intentioner. Tillgänglig

<https://journals.hioa.no/index.php/nbf/article/view/1012/1173> 2016-10-26

Pramling Samuelsson, Ingrid & Williams, Pia & Sheridan, Sonja & Harju-Luukkainen, Heidi (2015) *Does group size matter in preschool teacher's work? The skills teachers emphasise for children in preschool groups of different size*. Tillgänglig <http://jecer.org/wp-content/uploads/2015/10/Williams-Sheridan-Harju-Luukkainen-Pramling-Samuelsson-issue4-2.pdf> 2016-10-26

Pramling Samuelsson, Ingrid & Williams, Pia & Sheridan, Sonja & Hellman, Annette (2015) *Swedish preschool teachers' ideas of the ideal preschool group*. Tillgänglig

<http://ecr.sagepub.com/content/early/2015/03/16/1476718X14559233.abstract> 2016-10-26

Skolverket (2016-04-08) *Barngruppens storlek*. Tillgänglig

<http://www.skolverket.se/skolformer/forskola/barngruppens-storlek-1.248999>

SVT (2016-02-12) *Skolverket sätter nya riktlinjer för barngrupper*. Tillgänglig

<http://www.svt.se/nyheter/inrikes/skolverket-satter-riktmarke-for-barngrupper>

Vetenskapsrådet (2002), *Forskningsetiska principer*. Elektronisk källa. Tillgänglig

http://www.gu.se/digitalAssets/1268/1268494_forskningsetiska_principer_2002.pdf 2016-10-26

Otryckta källor:

Agnes, 2016-10-10

Emanuel, 2016-10-10

Hilda, 2016-10-10

Lovisa, 2016-10-11

Emina, 2016-10-12

Mariella, 2016-10-12

7.1 Bilagor

7.1.1 Bilaga 1- Informationsbrev till pedagogerna

Hej!

Vi heter Alma och Sofia, vi är två förskollärostudenterna från Södertörns Högskola där vi går vår sista termin. Ni har gått med på att ställa upp i vår empiriska insamling till vårt examensarbete. Därför vill vi innan påbörjad intervju att ni skall bli informerade av de etiska förhållningssätten som vi kommer att följa.

Intervjun kommer att spelas in samt att vi kommer föra en del anteckningar, vi vill även påpeka att materialet enbart kommer att användas för studiens syfte. Vi kommer att anonymisera era personuppgifter i vår studie, vi kommer att använda oss av fiktiva namn så att ingen kommer kunna identifiera varken er eller förskolan ni arbetar på. Samlat material kommer att under studien förvaras med omsorg så att ingen utomstående kommer att kunna ta del av informationen, samt att efter avslutad studie kommer materialet raderas. Vi vill även göra er medvetna om att deltagandet är frivilligt samt att ni kan dra er ur när som helst under intervjun, samt att ni inte behöver svara på frågor som känns obekväma för er.

Vid eventuella frågor eller funderingar kontakta gärna oss via mail.

Tack på förhand för ert medverkande!

Med vänliga hälsningar Alma Ramovic och Sofia Ylikangas

7.1.2 Bilaga 2-Intervjufrågorna

1. Vad är du utbildad till?
2. Hur länge har du arbetet som pedagog?
3. Hur länge har du arbetat på just denna förskola?
4. Vilken ålder är det på barnen du arbetar med?
5. Hur många barn har ni på er avdelning?
6. Vad anser du vara en lämplig storlek på en barngrupp?
7. Vad anser du kring den nuvarande storleken på barngruppen?
8. Finner du några nackdelar/fördelar med storleken?
9. Anser du att den pedagogiska verksamheten påverkas beroende på gruppens storlek?
10. Anser du att dessa läroplansmål går att uppfylla i er nuvarande storlek på barngruppen? I så fall hur? Eller om inte varför?
 - att varje barn får sina behov respekterade och tillgodosedda och får uppleva sitt eget värde,
 - ges goda förutsättningar att bygga upp varaktiga relationer och känna sig trygga i gruppen
 - att alla barn får ett reellt inflytande på arbetssätt och verksamhetens innehåll.
 - att verksamheten i sin helhet, dvs. dess förutsättningar, organisation, struktur, innehåll, aktiviteter och pedagogiska processer dokumenteras, följs upp och utvärderas
11. Ser du någon skillnad på barnens interaktion i en stor/mindre barngrupp?
12. Ser du några praktiska för eller nackdelar med er barngrupps storlekar? Vilka?
13. Finns det något du skulle vilja tillägga?